

הַשָּׂדֵה הַדְּבָר רַחֵם עַלְמֵינוּ

סֵפֶר

זֶהַר הַקְּדוֹשׁ

עַם פֶּאֹר
תַּפְתָּר וְתִכְבוֹד

בְּרַחֲמֵי הַשָּׂדֵה הַדְּבָר רַחֵם עַלְמֵינוּ

בְּרַחֲמֵי הַשָּׂדֵה הַדְּבָר רַחֵם עַלְמֵינוּ

מֵאֵמֶר לַפְּרִשֵׁת קֶרֶח

בְּחֻצָּאת יְשִׁיבַת "אֲבִיר יַעֲקֹב"
מוֹסְדוֹת "אוֹר מֵאִיר שְׂמֹחָה" נִהְרִיָּה
עַל שֵׁם ב"ק אֶדְמוֹד רַבֵּי מֵאִיר אֲבִיחַצִירָא זִע"א

מִדְּוֶרֶת קֶרֶן מְלֹלֵי בֵּרֶחַ

עבודת הלויים

'וְעַבַד הַלְוִי הוּא אֶת עֲבוֹדַת אֱהָל מוֹעֵד' וְגו' (במדבר יח כג). **רַבִּי אָבָא פֶּתַח**, (ישעיה מ כב) **'הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאֲרָץ' וְגו'**. **תָּא חֲזִי**, **כַּד בְּעָא קוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא לְמַבְרֵי עֲלְמָא**, **סְלִיק בְּרַעוּתָא קַמְוּיָה**, **וּבְרָא לִיָּה בְּאוּרִייתָא**. (ס"א פד סליק בְּרַעוּתָא קַמְוּיָה **קוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא לְמַבְרֵי עֲלְמָא אֶסְתַּפַּל בְּאוּרִייתָא וּבְרָא לִיָּה) וְבָה אֲשַׁתְכַּלְל**.

הַזְכָּר וְהַכְּבוֹד

מאמר עבודת הלויים

במאמר שלפנינו בא לבאר את התיקון שנעשה בעולם על ידי הלויים ועל ידי עבודתם בנשיאת הארון, ומתחילה מבאר את הפגם שהיה בעולמות בעת בריאת העולם ומבאר שפגם זה נתקן בעת שנתקדשו הלויים.

'וְעַבַד הַלְוִי הוּא אֶת עֲבוֹדַת אֱהָל מוֹעֵד' וְגו' (במדבר יח כג). כדי לפרש פסוק זה **רַבִּי אָבָא פֶּתַח** - רבי אבא פתח לפרש מה שכתוב, (ישעיה מ כב) **'הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאֲרָץ וְיִשְׁכְּנֶיהָ פְּחָגְבִים הַנּוֹטָה כְּדֶק שְׁמַיִם וְיִמְתַּחֲמִם כְּאֱהָל לְשָׁבֶת' וְגו'**. **תָּא חֲזִי** - בא וראה, **כַּד בְּעָא קוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא לְמַבְרֵי עֲלְמָא** - כשרצה הקדוש ברוך הוא לברוא את העולם,

העולמות נבראו על ידי התורה

א. בעטרת צבי בסוף המאמר ביאר ששייכות פסוק זה לעבודת הלויים משום שהיושב על חוג הארץ הוא רומז על בחינת אריך אנפין שהוא המרכז הפנימי של כל העולמות וכל היהודים תלויים בו, ובהמשך המאמר מבאר שעבודת הלויים מגיעה לבחינה זו, ולכן פתח בפסוק זה.

ב. רמ"ז וז"ל: **כד בעא קב"ה וכו'**, הוא סוד עולם התיקון שהוא ראוי לייחסו אל חפץ ה', לאפוקי עולם התורה שעליו אמר יתהון לא הניין לי [וזהו שאמר **כד בעא** שזהו העולם שחפץ בו]. ועוד שמקור עולם התיקון הוא ממצח דאדם קדמון ושם הוא סוד הרצון [זהו פי' במה שאמר **כד בעא** - בחינת הרצון], ועלמא זה הוא ז' המלכים דזיער אנפין ונוקבא שהם היו הנתקנים.

ג. רמ"ז וז"ל: **סליק ברעוּתָא קמיה**, פי' עולם זה העלה מיין נוקבין לעורר הווג העליון דע"ב וס"ג דאדם קדמון, שנעשה [זיווג זה] על ידי הדעת שלו הנקרא **רעוּתָא**, ואמר קמיה, מפני שאור הדעת הזה לא היה לו בחינת הבל כשל עולם העקודים [פי' שאורות אח"פ יש בהם הבל מן הפנימיות ע"י ע"ח שער אח"פ פ"א], ולא היה

הסתכלות כשל עולם הנקודים [פי' שהם אורות העינים שיש בהם כח הראיה שבא מן הפנימיות ע"י ע"ח שער הנקודים פ"א], רק בחינת הארה בלבד שאינה פנימית אלא כעין הארה מן החיצוניות [ע"י ע"ח שער התיקון פ"ב], וזהו דיוק קמיה, והבן.

ד. וזהו חי וז"ל: **סליק ברעוּתָא קמיה** מבואר בדרוש ב' [ע"י ע"ח שער מ"ד ומ"ן פ"ב] כי הזיווג הראשון בעת הבריאה היה ברצונו הטוב והפשוט שבחר בעמו ישראל באהבה לקיים התורה, שהרי אי אפשר להיות זיווג ייחוד אם לא על ידי העלאת מיין נוקבין והיה זה ברצונו לברוא בעלתי העלאת מיין נוקבין.

ה. רמ"ז וז"ל: **וברא ליה וכו'**, הוא סוד הווג דחכמה ובינה דאדם קדמון בסוד (דברים ד ו) 'כי היא חכמתכם ובינתכם' [ע"י ע"ח שער התיקון פ"א]. ובוזר חי פירש שהתורה עצמה היא המ"ן. וז"ל: ובאמת ברא ליה באורייתא שהתורה העלתה מיין נוקבין לברוא עמו ישראל והעולם לעסוק בתורה ומצות. והרמ"ק כתב וז"ל: **סליק ברעוּתָא קמיה** היינו שעלה העולם מצויר לפניו ככח הרצון והיינו בכתר ושם נצטיירו הנמצאות כולם, ובדקותם נקראים רצון,

טקורות וצינונים

הָדָא הוּא דְבִתְיֹב (משלי ח כז) 'בְּהִכִּינוּ שָׁמַיִם שָׁם אָנִי'. וְכָתוּב (שם פסוק 6) 'וְאֶהְיֶה אֲצִלּוֹ אָמוֹן'. וְהָא אֻקְמוּהָ, אַל תִּקְרִי 'אָמוֹן', אֶלָּא 'אוֹמֵן'.

כִּד אֲתִי לְמִבְרֵי אָדָם, וְהָא אֲתַמַּר, אֲמַרְהָ תוֹרָה וְכִי לְמַגְנָא אֲתִקְרִיאַת

אֲרַךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד. בְּתַהִיא שְׁעָתָא דְנִפְיָא אָדָם לְעֵלְמָא, תָּהּ זִיו

פְּרָצוּפָא דִּילְיָה מְעִילָא וּמִתַּתָּא, וְהוּוּ דְחֲלִין מְנִיָּה כָּל בְּרִיין,

הַפְתָּר וְחֻפְבוֹד

למדנו, (לעיל ח"א כה). שבשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לברוא את האדם נמלך במלאכי השרת ואמרו לפניו 'מה אנוש כי תזכרנו' (תהלים ח ה) דעתיד למחטי קמך [-שעתידין לחטוא לפניך] א, 'אֲמַרְהָ תוֹרָה - אז השיבה התורה להקדוש ברוך הוא, וְכִי לְמַגְנָא אֲתִקְרִיאַת - וכי לחנם נקראת 'אֲרַךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד' אלא ודאי לא לחינם כתוב בתורה 'אֲרַךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד', כדי שאם יחטא האדם לפניו יאריך לו אפו עד שישוב ב.

בְּהִיא שְׁעָתָא דְנִפְיָא אָדָם לְעֵלְמָא - באותה שעה שיצא האדם לעולם, הָהּ זִיו פְּרָצוּפָא דִּילְיָה מְעִילָא וּמִתַּתָּא - היה זיו פרצופו מלמעלה היינו מעולם האצילות, ומלמטה היינו מעולמות בריאה יצירה ועשייה ב, וְהוּוּ דְחֲלִין מְנִיָּה כָּל בְּרִיין - והיו יראים ממנו כל הבריות ב,

התורה נשתכלל העולם. הָדָא הוּא דְבִתְיֹב - זהו שכתוב (משלי ח כז) 'בְּהִכִּינוּ שָׁמַיִם שָׁם אָנִי' - בעת שהקדוש ברוך הוא הכין את השמים הייתי שם אני, כי אני נבראתי קודם להם, וְכָתוּב (שם פסוק 6) 'וְאֶהְיֶה אֲצִלּוֹ אָמוֹן' - הייתי מגודלת אצלו, וְהָא אֻקְמוּהָ - והרי העמידוהו החכמים ב לפסוק זה שפירושו, אַל תִּקְרִי 'אָמוֹן' אֶלָּא 'אוֹמֵן' - כלומר שהתורה אומרת שהיא היתה כלי אומנתו של הקדוש ברוך הוא כדי לברוא את העולם, כמו שכתוב לעיל (קסא). אסתכל באורייתא וברא עלמא [-דהיינו שהקדוש ברוך הוא היה מסתכל בתורה ובורא את העולם].

אדם הראשון היה יראים מסנו כל הבריות

כשברא הקב"ה את האדם נמלך במלאכי השרת

אחר שביאר את ראשית בריאת העולם על ידי התורה יבאר את שורש בריאת האדם.

כִּד אֲתִי לְמִבְרֵי אָדָם - כשברא הקדוש ברוך הוא לברוא את האדם, וְהָא אֲתַמַּר - והרי

מְקוֹרוֹת וְצִיּוּנִים

ואחר כך המציאים והעתיקים משם על ידי התורה שהיא חכמה, ועם היות שהתפארת הוא התורה ונבלות חכמה של מעלה תורה.

1. הרמ"ק פירש וז"ל: ובה אשתכלל היינו הנבראים שהם פרטי העולם גם כן נבראו בכח התורה כדאמרן (ספר יצירה פ"א מ"א) בשלושים ושתיים נתיבות חכמה חקק י"ה הו"ה צבאו"ת את עולמו כדפי' בספר יצירה. והרמ"ז כתב וז"ל: ובה אשתכלל בחסדים וגבורות מצוות עשה ומצוות לא תעשה, והוה בהכינו שמים אש ומים שהוא ענין המתקלא. וראה בוהר חי שפירש וז"ל: ובה אשתכלל בכלי רוחא דשביק בה בעלה [פי' שהוא הכלי לקבל המ"ד].

2. עפ"י המצודות. וראה בוהר חי שפירש וז"ל: בהכינו שמים אש ומים תרין עטרין, שם אני כי משם אשתכלל רוחא דשביק בה כדי לברוא עולמות ונשמות.

3. מפרשים שם. וראה בוהר חי שפירש וז"ל: ואהיה אצלו התעוררות מניין נוקבין בנס ורצון פשוט ולא בחבירות אדם לעשות טוב, אלא התורה היתה אומן.

4. מדרש תנחומא (פרק א) וז"ל: והיא היתה אומנת לכל מעשה בראשית שנאמר 'ואהיה אצלו אמון' אל תקרי 'אמון' אלא 'אומן',

ובה נטה שמים ויסד ארץ שנאמר (ירמיה לג כה) 'אם לא בריתי יומם ולילה' וגו'.

י. עפ"י המפרשים.

יא. קניי אור וז"ל: והא אתמר רצונו לומר שהיה קטרוג כידונו.

יב. רמ"ק וז"ל: זו תשובת התורה למניעת בריאת האדם מפני שעתיד לחטוא, ולוה השיבה התורה לבינה וכי למגנא אתקריאת 'אֲרַךְ אַפִּים' אפילו לרשעים, והיינו שפע הכתר בבינה בענין שהוא אֲרַךְ אַפִּים מאריך אנופין, 'ורב חסד' ודאי רצונו לומר גדול החסד, ובמקום אחר יש פירוש אחר דהיינו בתפארת ורצונו לומר רובו חסד.

יג. זוהר חי.

יד. כדאייתא בפרקי דבי אליעזר (פרק י) וז"ל: וגבל גוש עפרו של אדם הראשון במקום טהור, בטבור הארץ רקמו ותכנו, ורוח נשמה לא היתה בו, מה עשה הקדוש ברוך הוא נפח ברוח נשמת חיים, ועמד אדם והיה מסתכל כלפי מעלה ומטה וראה כל הבריות שברא הקדוש ברוך הוא, והיה תמה בלבו, התחיל משבח ומפאר ליוצרו, ואמר 'מה רבו מעשיך ה' (תהלים כד, ק) קם על רגליו והיה בתואר כדמות אלהים, והיתה קומתו מן המזרח למערב שנאמר (שם קלט

ואקמונה. תא חזי, לא אתקיים עלמא, ולא אשתלים, עד מהיא
שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא, ואתקדש יומא, ואתתקן פרסייא
קדישא למלא, בדין אשתלימו עלאי ותתאי, ואשתכחו חדוון
בכלהו עלמין.

הפטר והפבור

ואקמונה - וכבר העמידוהו החברים.

אחר שביאר את בריאת האדם יבאר את השלמות שהיתה בעולמות בעת בריאתו.

יומא - ונתקדש יום השבת, ואתתקן
פרסייא קדישא למלא - ונתתקן כסא
קדוש למלך ברוך הוא, ועל ידי זה נעשה
יחוד פנים בפנים, כי על ידי עבודת האדם
איחד והעלה את כל הבריאה ואז נעשו כולם
כסא ומרכבה להקדוש ברוך הוא, כדין
אשתלימו עלאי ותתאי - ואז נשלמו
העליונים והתחתונים, ואשתכחו חדוון
בכלהו עלמין - ונמצאו שמחות בכל
העולמות.

תא חזי - בא וראה, לא אתקיים עלמא
ולא אשתלים - כי לא נתקיים העולם
ולא נשלם, עד ההיא שעתא דנפק אדם
בשלימו דכלא - עד אותה שעה שיצא
האדם בשלימות הכל, דהיינו בעת שננסרה
חווה אשתו שבוה נשלמה בריאתו, לפי שאין
קיום לעולם אלא במעשה האדם, ואתקדש

כשנברא
אדם
הראשון
והתקדש
יום השבת
נשלמו כל
העולמות

מקורות וציטוטים

דניקא אדם בשלימו דכלא חיה חכמה אריך ועתיק אין סוף כלם
באחדות אחד, דכולא חד מאירין בשלימו דכלא.
יז. רמ"ק ז"ל: לא אתקיים עלמא, שאין קיום העולם אלא
במעשה האדם דכתיב (בראשית ב ה) 'וכל שיח' וכו' כדפירשנו
בפרשת בראשית ועל ידי השבת כדפירשנו לעיל, ולא אשתלים,
שהיה חסר שני ברות אדם ושבת. ובוהור חי פירש ז"ל: ולא
אתקיים עלמא, היצוניות עולמות זעיר אנפין ונוקבא אותיות
שנבראו בם העולם היו עומדין אחר חבור בלתי קיום כלל, ולא
אשתלים לחזור האורות פנים בפנים, עד דניקא אדם, חיה חכמה
מרוב אור אין סוף שמאיר בכל יום מאירין כמו פנים, וחוזרין פנים
בפנים כמבואר שער העקודים פרק ז.
יח. רמ"ק.
יט. כתב הרמ"ק. ז"ל: אתתקן כורסייא קדישא האדם עם השבת
הם תיקון הכסא כדפירשית בפרשת בראשית בפקוק (בראשית ב ה)
'ואדם אין לעבוד' וכו'.
כ. הגהות מהר"ח. ובאמת ליעקב מכת"י ביאר: פ"י שאו (נתקנה)
המלכות הנקראת כורסייא נתקנה ונודמנה להזדווג עם ז"א
הנקרא מלכא.
כא. בוהור חי פירש: כדין אשתלימו עלאי ותתאי אצילות בריאה
יצירה ועשייה כלם מאירין בסוד חיה חכמה אדם. וכעין זה
פירש באמת ליעקב מכת"י ז"ל: פ"י שאו היה מעלה יתירה
לכל נשמות דאצילות הנקראים עלאי וכן לכל נשמות ב"ע
הנקראים תתאי.
כב. וראה בוהור חי שפירש ז"ל: ואשתכחו חדוון אור צדיקים
ישמח אור קדמאה מאיר באור רב שמוחה. ובאמת ליעקב מכת"י
פירש: פ"י שאו ג"כ היו כל העולמות בבחינת עליה, ועולם העשייה
מסתיים במקום שיש עכשיו ת"ת דיצירה.

ה) 'אחור וקדם צרתני', אחר זה מערב וקדם זה קדמה מזרחת,
וראו אותו כל הבריות ונתייראו מלפניו, סבורין שהוא בוראן ובאו
להשתחוות לפניו, אמר להם אדם מה באתם, להשתחוות באנו,
בואו אני אתכם ונלך ונלביש גאות ועונו ונמלך עלינו למי שבראנו,
ואם אין עם ממליכים את המלך הוא כמלך עצמו, ואם אין עם
מקלסים את המלך המלך מקלס את עצמו, באותה שעה פתח אדם
את פיו וענו כל הבריות אחריו והלבישו גאות ועונו והמליכו עליהן
ליוצר, ואמרו 'ה' מלך גאות לבש' (שם צג א). וכעין זה איתא
בדרש תנומא (פרשת פקודי פרק ג).
זא. וראה בתיקוני זוהר (צ): ז"ל: 'ויברא אלקים' את האדם בצלמו,
כגוונא דערש ספירות בלימה [-בצורת עשר ספירות בלימה], וכלהו
גוונין דנשמתין הוו נהרין בנשמתיה [-וכל צורות הנשמות היו מאירות
בנשמתן], והוו נהרין על אנפין [-היו מאירות על פנין], ומניה הוו
מודעועין עלאין ותתאין [-וממנו היו מודעועין עליונים ותחתונים],
והוו סגדין ליה בגין אלן נהרין דהיו נהרין ביה [-והיו משתחוים לו
בעבור אלו המאורות שהיו מאירים בו]. כגוונא דאדם דלעילא דהוו
סגדין ליה [-כמו האדם העליון שהיו משתחוים לו], הכי הוו סגדין
לאדם דלתתא [-כמו כן היו משתחוים לאדם התחתון]. עד דהוה אמר
איהו [-עד שהיה הוא אומר] 'בואו נשתחוה ונכרעה ונברכה לפני ה'
עושנו' [התלים ג, ד], ובהווא זמנא הוה איהו שליט על כל המוני עליא
ותתא [-ובשעה ההיא הוא היה שולט על כל המוני מעלה ומטה].
זב. רמ"ק. וכמו שאיתא בנמרא (ברכות סא). ז"ל: דאמר רבי ירמיה
בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר
[התלים קלט ה) 'אחור וקדם צרתני'. ופי' רש"י ז"ל: דו פרצופין -
שני פרצופין בראו תתלה אחד מלפניו ואחד מאחוריו, וצלונו לשנים
ועשה מן האחד חוה. ובאמת ליעקב מכת"י ז"ל: פ"י שהיה אדה"ר
כלול דכר ונוקבא שאו נקרא שלם. וראה בוהור חי שפירש ז"ל:

**בַּחֲתִיּוֹתַי שַׁעֲתָא דְּבַעָא יוֹמָא לְאַתְקַדְשָׁא, הֲוֹנֵנְךָ רִוְחִיהוֹן דְּשִׁדְיִין
 לְאַתְבְּרִי גּוּפָא דְּלַחֲוֹן, וְאַתְקַדְשׁ יוֹמָא, וְלֹא אַתְבְּרִיאוּ,
 וְאַשְׁתָּאר עֲלֵמָא כְּמָה דְּאַתְפְּנִים מַעֲבִידְתָּא וְאַסְתָּחַר (ס"א וְאַתְחַסֵּר),**

הַפְּתָר וְהַפְּבֹר

מהתפשטות קו השמאל והדין, והיה ראוי שתמשך התפשטות זו לתכליתה ויבראו אף הגופים שלהם^כ, וְאַתְקַדְשׁ יוֹמָא וְלֹא אַתְבְּרִיאוּ - ונתקדש היום, וקדושת היום גרמה שלא התפשטו כוחות הדין לתכליתם, ולא נבראו גופים לשדים^{כב}, וְאַשְׁתָּאר עֲלֵמָא כְּמָה דְּאַתְפְּנִים מַעֲבִידְתָּא וְאַתְחַסֵּר^{כג} -

אחר שביאר שנשלמו כל העולמות בעת בריאת האדם יבאר שבזמן שנתקדש השבת היה חסר תיקון בהתפשטות קו השמאל והיה העולם פגום וחסר.

בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא דְּבַעָא יוֹמָא לְאַתְקַדְשָׁא -
 באותה שעה שרצה להתקדש היום^{כד},
הֲוֹנֵנְךָ רִוְחִיהוֹן דְּשִׁדְיִין לְאַתְבְּרִי גּוּפָא
דְּלַחֲוֹן - היו יוצאים רוחות של השדים שבאים

בזמן שהתקדש יום השבת לא היה העולם מתוקן לגמרי

מקורות וציטוטים

שלא יקדים אותו הצד הטוב, לא היה יכול העולם לעמוד בפניהם אפילו רגע אחד, אבל רפואה הקדים הקב"ה, שדילג עליהם קדושת היום והקדים לפני הצד האחר, ונתקיים העולם ומה שחשב הצד האחר להכנות בעולם ולהתחזק, נבנה באותו הלילה בצד הטוב, והתחזק, ונבנו גופים ורוחות קדושים בלילה זה מהצד הטוב.

כ. רמ"ק, ביאורי הזוהר (לבעל התיניא), ז"ל: "פי' **האי שעתא דאתקדש יומא** כ' היינו לאחר כלות לגמרי כל בחינת ירידת אורות עליונים להשפיע בכל ו' ימי המעשה שהמה למעלה בחינת שורש כל ההמשכות והשפע - באה באורות וכלים מכלים שונים עד למטה מטה, כי ידוע דיש רבבות מדריגות באורות וכלים ולבושים והיכולות והכל ד' ספירות קדושה, ואחר כלות הכל מתחיל עוד ירידה היותר תחתונה והוא מה שכתוב (קהל' ז' יד) 'את לא לעומת זה עשה האלהים', דהיינו להמשיך יניקות שפע לבחינת נוגה דבריאה יצירה ועשיה שמקבלים מאחוריים דנוקבא ולכן נקרא אלהים אחרים כו', ואמנם מה מובן שאין התחל יניקות החיצונים אלא אחר כלות בחינת שפע הקדושה לגמרי מכל וכל וכו' ואם לא שבה עת זו בעליית העולמות בבחינת אור חוזר [פי' בעת שנתקדש היום], היתה יורדת עוד ההשפעה עד למטה מטה ביותר אחר שהוא בסיום יום השישי אחר כלות בחי' הטוב והיינו מפני שבחינת קו השמאל הוא שירד למטה מטה ביותר וכו' והיה קו השמאל זה יורד להוסיף יניקות שפע לחיצונים בירידת המדרגות עד למטה מטה באין שיעור עד שהיו החיצונים הולכים ונתוספים בלא שיעור והיו מטשטשי עלמא.

כב. רמ"ק, וביאורי הזוהר (לבעל התיניא) כתב ז"ל: וזה שאמר **דבשעתא דבעא יומא לאתקדשא** הוּוּ נַפְקֵין רוּחִין דְּשִׁדְיִין לְאַתְבְּרִי **גּוּפָא דְּלַחֲוֹן,** פי' כי בחינת האורות שלהם כבר נבראו יש מאין מבחינת קו השמאל קדושה שירד בבחינת פסולת הגבורות כנ"ל, אך גופא דלחון שהם בחינת הכלי עדיין לא הספיק לברוא אותם עד דאתקדש יומא ונפסק ירידת ההשפעה, מטעם בחינת אור חוזר, ואם כן נשאר הרוחין דשדין דקליפת נוגה ברוחין בלא גופא, דהיינו בחינת אורות דקליפה בלא כלים כו'.

כג. גירסת דאתקדש יומא גירסת ס"א בדפוס וילנא ומנוטבה שבאה

כ. באבות פ"ה מ"ו עשרה דברים נראו בע"ש ביהש"מ ואלו הן פי' הארץ וכו' ו"א אף המויקין נבראו וכו' ופי' הרע"ב אלו השדים שלאחר שברא הקב"ה אדם וזוהו היה מתעסק בבדיאתו וכשברא רוחותיו לא הספיק לברוא גופותן עד שקדש היום ונשארו רוחות בלא גוף. ומקורו מבר' פ"ו אות ה': רבי אומר אלו השדים שברא הקדוש ברוך הוא את נשמותו ובא לבראות את גופן וקדש השבת ולא בראן, ללמדך דרך ארץ מן השדים שאם יהיה ביד אדם חפץ טוב או מרגלית ערב שבת עם חשיכה אומרים לו השלך ממך, שמי שאמר והיה העולם היה עסוק בברייתו של עולם וברא את נשמתן בא לבראת את גופן, וקדש שבת ולא בראן, ובדמשק אליעזר ציין לדברי הקדמת הזוהר (ח"א י"ג) ז"ל: כיון דאתקדש יומא אשתאר בריאה דרוחין דלא אתברי לון גופא. וכי לא הוה ידע קודשא בריך הוא לאעקבא קודשא יומא עד דיתברון גופין להני רוחין, אלא אילנא דדעת טוב ורע אתער ההוא סטרא אחרא דרע ובעא לאתתקפא בעלמא ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בעלמא בגופין, כיון דחמא קודשא בריך הוא כך אתער מוגו אילנא דחיי נשיבא דרוחא ונכש באלנא אחרא ואתער סטרא אחרא דטוב ואתקדש יומא, דהא בריאו גופין ואתערו דרוחין בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא, ולא בסטרא אחרא, ואלמלא אקדים סטרא אחרא בהאי ליליא עד דלא יקדים סטרא דטוב לא יכיל עלמא למיקם קמיהו אפילו רגעא חדא, אלא אסוותא אקדים קודשא בריך הוא דדליג קמיה קדושה דיומא וקדים קמי סטרא אחרא ואתקיים עלמא, ומה דחביב סטרא אחרא לאתני בעלמא לאתתקפא אתני בהאי ליליא סטרא דטוב ואתתקף ואתבנו גופין ורוחין קדישין בהאי ליליא מסטרא דטוב. [תרגום: כיון שנתקדש היום נשארה הבריאה של הרוחות שיעדין לא נברא להם גוף, וכי לא ידע הקב"ה להתעכב מלקדש היום עד שיבראו גופים לאותם הרוחות, אלא אילן הדיעת טוב ורע היה סטרא אחרא את הצד האחר של הרע ורצה להתגבר בעולם, ופרשו כמה רוחות בכמה כלי זיין להתחזק בעולם בגופים, כיון שראה הקב"ה כך, העיר מצד אילן החיים נשיבת רוח, ודפק באילן האחר, והתעורר צד האחר הטוב ונתקדש היום, כי בריאת הגופים והתעוררות הרוחות בצד הטוב הוא, בלילה זה. ולא בצד האחר. ואלמלא הקדים הצד האחר בלילה זה עד

בִּינְיָן דְּאַתְקַדְשׁוּ (עֲלָמִין) יִשְׂרָאֵל, וְאַשְׁתְּלִימוּ בְּדַרְגֵיהוֹן, וְאַשְׁתְּכַחוּ לְיִוָּאֵי בְּסֵטֶר שְׂמְאֵלָא, בַּד (ס"א גְּדִין) אֲשֶׁתְּלִים תְּהוּא פְּנִימָא דְעֲלָמָא, דְּמִסְטֵר שְׂמְאֵלָא.

הַקְּדָרָה וְהַכְּבוֹד

קו שמאל, וישראלים מצד מדת התפארת קו אמצע^כ, וְאַשְׁתְּכַחוּ לְיִוָּאֵי בְּסֵטֶר שְׂמְאֵלָא - ונמצאו הלויים ששרשם מצד קו השמאל דקדושה שהוא ספירת הגבורה^ל, כְּדִין^{לא} אֲשֶׁתְּלִים הוּא פְּגִימָא דְעֲלָמָא דְמִסְטֵר שְׂמְאֵלָא - אז נשלם פגם ההוא של העולם שנעשה בצד השמאל משום שלא נתפשטו כוחות הגבורה כנזכר, ועל ידי הלויים נתפשטו כוחות הגבורה לתכליתם ביסודות הגשמיות, אך התפשטות זו ביסודות הגשמיות באה מצד הקדושה, ולא דרך החיצונים^{לב}.

ונשאר העולם כמו שנפגם ממלאכתו ונחסר, מחמת שלא נתפשטו כוחות הדין כפי מה שהיה ראוי להם להתפשט ולא התפשטו ביסודות הגשמיות^{לז}.

לאחר שביאר שבעת בריאת העולם היה פגם בהתפשטות קו השמאל, יבאר עתה שעל ידי הלויים שבחינתם הוא מקו השמאל נתקן פגם זה.

כִּיּוֹן דְּאַתְקַדְשׁוּ בְּיִשְׂרָאֵל - כיון שנתקדשו ישראל, וְאַשְׁתְּלִימוּ בְּדַרְגֵיהוֹן - ונשלמו במדרגתם, שהם שלש משפחות, כהנים מצד מדת החסד קו ימין, ולויים מצד מדת הגבורה

על ידי
הלויים
נשלם
הפגם

טקורות וציונים

ידוע דקו השמאל יורד יותר למטה מקו הימין, כי קו הימין הוא בחינת החסדים שהוא נמשך שם בבחינת פנימיות דוקא כמשל כל השפעת שפע שניתנה בבחינת הארת פנים דוקא, וזה אי אפשר שיומשך כי אם בסטרא דקדושה בלבד אבל לסטרא אחרא אי אפשר שילך אור השפע כלל בבחינת הפנימית אלא כמאן שדי בתר כתפויה דהיינו בבחינת אחוריים כידוע והוא על ידי קו השמאל דוקא, כי שמאל דוחה וימין מקרבת כידוע, ועל כן קו השמאל דוקא הוא אשר יורד למטה גם ליתן שפע לחיצונים עד שמתלבש כח אלוקי להשפיע גם על שרים כו', וכמו שכתוב (תהלים מז ט) 'מלך אלהים על גוים' וכמאמר רז"ל גלו לאדום שכניה עמוהם כו', ואמנם לפי זה יכול האור הזה לירד עד למטה מטה ביותר, ולכן גופין ושדין לא אתבראו כי נתקדש השבת בבחינת אור חוזר כנ"ל, ונמצא קו השמאל הזה חסר ופגים בעבודתו כנ"ל.

ובמקדש מלך כתב דה"ג: כמה דאתפגים מעבידתא ואתחסר כסא, ונראה מדבריו שהחיסרון בעולם היה מחמת עצם בריאת וחות השדים שינקו מהגבורות ולא נמתקו אז מהדין הקשה שבהם. וכן פירש בוהר ח'.

כא. דמ"ק. ובוהר ח' פירש ז"ל: וישראל אתקדשו באור קדמאה, ואשתלמו בנפש רוח נשמה חיה, בדריגהו דבריאה יצירה ועשיה או במדריגות אצילות.

לב. רמ"ק.

לג. תיבת כדין היא גיסת ס"א דרפוס וילנא ומנוטבה, וכן היא גיסת הרמ"ק, וכתב העטרת צבי שגירסא זו עיקר.

לד. רמ"ק.

להחליף את תיבת ואתחר שכתובה בדפוסים הנ"ל כגירסא העיקרית. וכן הרמ"ק גרס ואתחר.

כו. כתב הרמ"ק: כדי להבין ענין זה צריך לומר כי סוד העולמות כולם הם התפשטות הספירות, וסוף פעולתם מתפשט בעולם הזה, ואין הספירה נשלמת אלא ע"י התפשטות כחה ופעולתה בנמצאות האלו התחתונות, שהרי התנוצצות בתחתונים היא היא הספירה ג"כ שהיא נשמה לפעולות הגשמיות, ופעולתה ושלימותה בפעולתה באלו הנמצאות ממונה, ולזה כל הספירות פעלו הנמצאות וגם הגבורה בכללם, אמנם גמר פעולותיה הם בגמר כל מה שיתפשטו ממנה, וסוף גמר כוחותיה הם אלו האחרונים שהם כוחות הדין הגשמיים עד רדתם אל הגשמיות הזה ממש, ולזה היה ראוי שאלו הכוחות החזקים בדינם יתגשמו וירדו עד תכלית אלו הארבע יסודות, ולזה מה שנסארו אלו הבריות המזויקות בלי לבוש מהיסודות ממש מורה שנגרעה הספירה העליונה מחוקיה דהיינו היות לה התפשטות ביסודות הגשמיות. ובביאורי זוהר (לבעל התניא) פירש ז"ל: פירוש כמה דאתפגים כח בחינת האור כאשר הוא בלא כלי הוא נקרא פגום, כמו שכתוב בוהר דבכללא דדכר ונוקבא דוקא נקרא אדם שלם כו', לפי שאין בחינת שלימות כלל לאור אם אין לו בחינת כלי לקבל השפע מאתו [וכו'], וגם כאן בקו השמאל דקדושה שירד בבחינת הפסולת לחיות בחינת החיצונים כידוע שבאין מפסולת הגבורות, הרי כשנבראו בחינת האורות שלהם בלבד ולא נברא להם בחינת הגופים שהן בחינת הכלים, אתפגים עלמא מעבידתא אחר שנקראו הרוחות הללו פגומים כשהן בלא כלי מטעם הנ"ל, וגם בבחינת קו השמאל הזה שרש המחיה אותם יש בחינת פגם בעבודתו אחר שלא נמצא בה בחינת השלימות להיות כלולים מדכר ונוקבא אור וכלי כו'. ועוד כתב: והנה